

KIADÓ HIVATAL:

Beliczey-ut 4 szám
hova a előfizetési pénz
hirdetések és minden a ki
adóhivatalt érdeklő küle
mények küldendők.

Nyit t t é r b e n e g y s o r
közlelési díja 20 fillér

H i r d e t é s e k j u t a n y o s
á r o n v é t e t n e k f e l .

SZARVASI LAPOK

T Á R S A D A L M I É S K Ö Z G A Z D A S Á G I H E T I L A P

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER, VASÁRNAP.

S Z A R V A S V Á R O S H I V A T A L O S L A P J A

ELŐFIZETÉSI ÁR

Egészévre 10 kor. — fillér
Félévre 5 kor. — fillér
Negyedévre 2 kor. 50 fillér

SZERKESZTŐSÉG

Beliczey-ut 4. szám
hova a lap szellemi rész
illető közlemények kü
lendők.

Kéziratok nem
adatnak vissza.

Hivatalos közlemények.

4858

I. 1900

HIRDETMÉNY.

Szarvas község előjárósága az 1897 évi XXXIII t.-cz. 10 §-a alapján közhírré teszi hogy az esküdt bírák alap lajstroma június hó 12-től 26-ig a község házában közszemlére van kitéve, azt ott bárki megtekintheti, továbbá hogy akár alkalmas egyének kihagyása, akár nem alkalmasnak bejegyzése miatt e 15 nap alatt bárki felszólalhat, és hogy a felszólalásokra, melyek a község házában közszemlére lesznek kitéve, nyolcz nap alatt bárki észrevételeket tehet.

A felszólalásokat és az észrevételeket a községi bírónál írásban kell beadni vagy szóval kell előterjesztetni.

Szarvason, 1900 június 6-án.

Az előjárók nevében:

M E L I S, S A L A C Z,
bíró. h. első jegyző.

Hirdetmény.

Alólirott községi előjáróság részéről ezenel közhírré tétetik, hogy:

1-szor. Az építendő kórház telkének kibővítése céljából három belteleknek megvételére vonatkozólag megkötött adásvételi szerződések jóváhagyása a képviselő testület 87/900 kgy sz. határozata értelmében 30 nap mulva vagyis f. évi június hó 27. d. u. 3 órakor tartandó közgyűlésen fog tárgyalatni.

2-szor. A csendőr laktanya bérbeadását

jóváhagyó 90/900 kgy. számú közgyűlési határozat mai naptól kezdve 15 napon át és

3-szor. A községélezés gyakorlásáról alkotott és a képviselő testület által 88/900 számú határozatával jóváhagyott szabályrendelet az első jegyzői irodában 30 napra közszemlére van kitéve hol az bárki által megtekinthető és az erre vonatkozó észrevételek és felebbeszékek beadhatók.

Szarvas, 1900. május hó 26-án

Az előjáróság nevében:

M E L I S, S A L A C Z
bíró. helyettes első jegyző.

Iparpártolás.

Egy következményeiben eleve meg nem ítéhető üdvös mozgalom indult meg hazánkban, az iparpártolás jelszava alatt. Ez a mozgalom nem új keletű, a kiegyezés óta jóformán minden évtizedben s különösen a kiegyezési tárgyalásokkal kapcsolatosan fel-felújult.

Eddig a magyar ipar pártolásának a jelszava egy ártatlan reklám volt, kitűnő eszköze a népszerűség megszerzésének, hangzatos, de a magyar ipar támogatására komolyabban senki sem gondolt.

Minden mozgalmakat az ismeretes magyar felbuzdulás rövid tartalma jellegezte. A jelen mozgalom azonban, ha sejtelmünk nem csal, komolyabb háttérrel s így tartalommal is bír.

A mozgalom kezdeményezője, szítője, irányítója nem kisebb egyéniség, mint maga a kereskedelemügyi miniszter. A kereskedelemügyi minisztert e mozgalom megindításánál bizonyo-

san nem azon olcsón megszerezhető, de ép oly gyorsan hervadó babérok után való vágy vezérelte, mint az előző iparpártolási mozgalmak kezdeményezőit, hanem bizonynyal az a szomoru tapasztalat, hogy a magyar ipar nemhogy tért hódítana, de régi nagyságából is veszít.

A magyar ipar ép oly válsággal küzd ma, mint küzdött a magyar mezőgazdaság a gabona árdepresszió idejében. A nemzetközi verseny, de különösen az osztrák ipar versenye, elősegítve a magyar kereskedelem részéről, egymásután pusztította ki a magyar gyártelepeket, a magyar kézműipart. S nem tartjuk feleslegesnek ezen mozgalom keletkezésénél rámutatni a gazdakongresszusok ismétlődő állásfoglalására, amelyek a magyar iparososztály pusztulásának a hátrányaira reámutatnak, amelyek a magyar iparpártolás szükségességét hangoztatták.

A kereskedelemügyi miniszter nemcsak muló hangulat keltését célozza, de erélyes kézzel s öntudatos politikával óhajt a cselekvés terére lépni.

A magyar iparnak legveszedelmesebb versenytársa az osztrák ipar s ezen versenyt csak fokozza azon körülmény, hogy a magyar kereskedelem teljesen az osztrák ipar érdekeit szolgálja s a magyar kereskedelem tulajdonképpen, nem is egyéb, mint az osztrák cikkek egyszerű közvetítője. És ennél az állásnál felmerül az a kérdés, hogy tulajdonképpen mi is volna a magyar kereskedelemnek a hivatása egyéb, mint az osztrák iparcikkek közvetítése.

A mezőgazdasági termények értékesítési mizériáinak tárgyalásánál sokszor voltunk kénytelenek reámutatni a magyar kereskedelem te-

T Á R S A D A L M I

Mi történt vele?

— Nem, ezt nem lehet kibírni. Az unalom megöl ebben az utálatos gyári fészkekben. Másképp képzeltem a házasságot!

Igy siránkozott és zokogott az asszonyka, és a pamlag vánkósába rejtette arcát. Tanácstalanul állott férje mellette. . . Ugyan mit akar hát? Volt neki mindene, a mit csak megkívánhatott: szép, elegáns lakása, gyönyörű fogata, cselédsége, voltak fényes öltözékei, ékszerei; kedvére szórakozhatott a színházban hangversenyeken, társaságokban. . . a férj el nem tudta találni, hogy mi szolgáltatta okot a fájdalom e kitűrésére. Vigasztalólag simogatta neje hullámos haját. Az asszony erélyesen lerázta a kezét magáról.

— Mit akarsz édesem? — kérte a férj. — Van mindened, a mit csak kívánsz, hisz minden kívánságodat teljesítem.

— Ugy? Talán itthon is maradsz, ha arra kérlek, ugy-e? Vagy, a mint megvirrad, szaladsz a gyárba és nekem nap-nap után itt kell ülnöm elhagyatva, — és ismét hevesen zokogott.

— De, kis bohó, hiszen dolgoznom kell!

— Igen, igen, de itthon!

— Ez nem lehet, édesem. A gyárnak a gyárban a helye, hol minden órában szükség van jelenlétére és személyes intézkedésére. Munkásaim nem nélkülözhetnek egy óráig sem.

— De én sem! — kiáltott az asszony és átölelte férje nyakát. A férj leült a csókkal és bizalmasan igyekezett nejét megnyugtanni.

— Oh, Reinhold, mily boldog is voltam Olasz-

országban. Ott sohasem távoztál mellőlem, mindig együtt voltunk.

— Akkor a mézes heteket éltük, kicsikém, de hát azok nem tartanak örökké. . .

Sokszor elmondta ezt neki az utóbbi hetekben, de hiába. Az asszonyka csak mindig azt hajtogatta, hogy maradjon mellette, sétáljon, kocikázzon és társaságba járjon vele együtt, azt az ostoba munkát pedig bizza az alkalmazottakra. A férj hiába argumentált és példalózott a kicsi piros füleknek.

— Azért lettem a feleséged, hogy minden pillanatod az enyém legyen, — másképp nem lehet, inkább haza megyek. Otthon legalább nem haragnak magamra. — Így dacoskodott folyton és a házi jelenetek egyre sürűbben ismétlődtek. A férj idegessé lett. Gyöngéden szerette nejét, de munkásságát nem akarta neki feláldozni. Komoly férfi nem lehet el munka nélkül. Egy izben így szólt alkalomadtán nejéhez:

— Talán, ha többet foglalkoznál a házi teendőktel, jobban éreznéd magad, édesem?

— Még csak az hiányzik, — nem vagyok én cseléd! — és szava zokogásba fulladt.

— Dehogy, dehogy! Isten moncs, kedvesem, — válaszolt a férj szelíden. Majd egy jó ötlet jutott az eszébe. Nem jó lenne kicsikém, ha társalgónót tartanánk?

— Hogy még az alatt a rövid idő alatt is; míg itthon vagy, ne lehessünk egyedül? Egy kíváncsi, hallgatózó, bíráló személyt tartsak, a kibe még utójára bele is szerethetnél, ugye?

A férj kétségbeesve csóválta fejét.

— Hátha felolvasónót tartanánk a délelőtti órákra míg nem vagyok itthon, a ki felolvasna, a kivel zongorásnál és sétálnál.

Ez az ajánlat tetszett az asszonykának. Mindjárt megfogalmasták a hírdetést. Másnap sokan je-

lentkeztek, sok fiatal leány, sőt néhány idősebb hölgy is. Elzának egyik se tetszett. A sok beszédől kifáradva parancsot akart adni a cselédnek, hogy több egyet se bocsásson be, a midőn megint csöngetés hallatszott. Csöndes szerény csöngetés volt, melyből a csöngető félénksége világosan kitetszett. „Hadd jöjjön még ez az egy! Bocsássa be.”

— Nagyságos asszony, jelentette a cseléd, fiatal ember jött, azt mondja, hogy a hírdetésre jelentkezik.

— Egy ur? — — — bocsássa be, Bizonyára a nővérét ajánlja.

Fiatalság, csinos, hegyesre pödört bajszu fiatal ember jelent meg. Bizonyos kopott eleganciával volt öltözve. Mélyen meghajlott, a nélkül, hogy szólt volna. Elza pár pillanattig várakozott s aztán így szólt hozzá:

— Mit kíván uram?

A fiatal ember torkát köszörülte, úgy látszott, hogy zavarban volt. Majd így szólt:

— Nagyságos asszonyom társalgónót keres, a ki felolvas és zenél. Én mind a kettőböz értek és szerezemnek tartanám, ha engem ez állásra méltónak találna.

Elza meglepetve nézett rá.

— Sajnálom uram, de hölgyet kerestem.

A férfi mosolygott, s mint Elzának tetszett, kissé elbizakodottan. Majd így szólt kérő, szomoru hangon.

— Nem mindegy önnek, hogy ki olvas föl, föl téve, hogy ezt jól teljesíti? Nincs állásom, és öreg anyámat kell eltartanom.

Ez döntött. A kis, fogékony asszonyka meg volt hatva és így szólt:

— Beszélék a férjemmel és biztosan reménylem, hogy holnap kedvező választ adhatok önnek. Szíveskedjék holnap ilyenkor idefáradni.

A férfi boldogan nézett rá, mélyen meghajlott és távozott.

hetetlenségére, rövidlátóságára, szűkkeblűségére magasabb koncepció hiányára, a mely hibák, a mely defektusok mellett a magyar kereskedelem nem válhatott s nem válhat a magyar nemzeti termelés fejlesztésének szükséges és hasznos eszközévé. A szükséges ismeretek hiányán alapuló szűk látókörének következménye az, hogy a magyar kereskedelem megelégszik a pillanatnyi konjunkturák kizsákmányolásával, egy tervszerű a magyar termelés érdekével következetesen számoló üzletvitel berendezése helyett.

Az iparpártolási mozgalom a magyar kereskedelem szervezethez, egyoldalúságát s általában a fentebb a mezőgazdasági termények értékesítésénél tapasztalható defektusait egymás világításban s egy más téren leplezi le. Ebből megtudhatjuk, hogy a magyar kereskedelem nem elégíti ki, de a magyar ipar termelését sem. A magyar ipari termelés nem egy hű és szolgálatkész fegyvertársat de egy veszedelmes ellenfelet talál a magyar kereskedelemben, a mely ugyan csak pillanatnyi előnyökért az osztrák ipar olcsó termékeivel özönli el a magyar fogyasztást.

De a magyar kereskedelemben a magyar ipar termékeitől való idegenkedésén kívül a magyar ipar fejlődésének nagy akadálya, hogy az osztrák ipari telepek, az osztrák áruházak képviselői, kiküldöttjei, utazóik közvetlen kereshetik fel a magyar fogyasztót, közvetlen láthatják el a magyar fogyasztást a nélkül hogy ezen üzlemből származó jövedelmek után adóznának. Mir magábanvevé ez az egy körülmény is jelen- tekenyen fokozza az osztrák iparcikkkel versenyképességét a magyar iparcikkkel szemben.

A kereskedelemügyi miniszter finom tapintattal találta meg a lehető módját annak, hogy az osztrák ipar ezen irreális versenye a közönség fentartása mellett megakadályoztassék. A kereskedelmi megbízottak (utazók) intézményének szabályozásáról kidolgozott törvényjavaslat igen ügyesen oldja meg a kérdést, ahennyiben a kereskedelemügyi minisztert felhatalmazza, hogy egyes cégeknek belátása szerint engedélyezze a jövőben a kereskedelmi utazók alkalmazhatóságát oly ezébből, hogy ezen utazók a fogyasztóval közvetlenül is érintkezhesenek. Ki volna tehát a jövőben zárva az, hogy a kereskedelemügyi miniszter külön engedélye nélkül bármely külföldi cég, de bármely belföldi cég is áruival házaltathasson s közvetlenül a fogyasztóval érintkezhesék.

Az intézkedés célja világos. — A kereskedelemügyi miniszternek módjában lesz ilykép a magyar ipari termelésnek azt az előnyt nyújtani, hogy az a fogyasztóval közvetlen összeköt-

etésbe léphessen, míg az osztrák ipar — nem élhetvén ezen kedvezményen — csakis a vidéki kereskedelem útján közelítheti meg a fogyasztót, ami viszont a vidéki városok kereskedelmének a fejlődését s így e városok fellendülését fogja előidézni.

S aminthogy az új iparpártolási mozgalomnak eképp komoly tartalma ígérkezik lenni, már többé nem is oly ártatlan színezetű, mint elődei — A törvényjavaslat intézkedései erősen sujtják azokat az ipari áruházakat, amelyek oly nagy számban találhatók Budapesten s amelyeknek köszönhető elsősorban, hogy az osztrák ipari termelés olcsó termékeivel előzönl az egész magyar fogyasztást s ezeknek az áruházaknak ez érdekeltjei, a tulajdonosai erőiesen tiltakoznak is a törvényjavaslat intézkedései ellen, amelynek éle elsősorban természetesen ellenük irányul.

Ismeretes Németország akciója, a mely nem is idegen áruházak, de a német nagyipari áruházak ellen irányul s azok versenyképességét a kisiparral szemben olykép akarja csökkenteni hogy az áruházakra külön adót céloz kivélni. Annál sürgősebb nálunk az intézkedés szüksége az áruházakkal szemben, ahol nem is magyar de idegen nagyipari termelés pusztítja a mi kisiparunkat és vidéki kereskedelmünket.

Érdekes látnunk az ezen kérdés körül felmerült ellentétet a kereskedők körében. A vidéki kereskedelmi kamarák egytől egyig mind örömel üdvözlik a kereskedelemügyi miniszter kezdeményezését, míg a budapesti kereskedők határozottan állást foglalnak ezzel szemben Ugyan oly összűlközésbe került a vidék kereskedelme a főváros kereskedelmével, mint az ag-árizmus a merkantilizmussal. A mint a mezőgazdasági termények értékesítésénél kívánatosnak jeleztük a vidéki emporumok keletkezésének az elősegítője ugy a kereskedelmi és iparkamarák is ugyanezt hangsúlyozzák ipari és kereskedelmi szempontokból.

De a vidéki városok legutóbbi Győrben megtartott kongresszusa ugyanezeket az irányelmeket vallja, ugyancsak a vidék kereskedelmének, iparának a fejlesztését hangsúlyozza. — Egyszóval: az irányadó gazdasági érdekkörök törekvései egy örvendetes harmoniát mutatnak. — Ezek a törekvések legáltalában egyszóval jellegezhetők s ez decentralizáció.

A magyar iparpártolási mozgalomnak, amennyiben eredménye lesz, hasznát első sorban a vidéki városok fogják látni, amelyek fejlesztése érdekében oly sokszor emeltük fel szavunkat; mert a magyar ipar s a magyar

kereskedelm fejlesztésére és istapolására irányuló ezen törekvések találkoznak a magyar gazdasáradalom rokonszenvével s annak a körében a legmelegebb fogadtatásra és támogatásra fognak találni.

Nemcsak hazafias kötelességünk, de anyagi érdekünk sugalja azt, hogy a magyar ipar pártolása érdekében megindult mozgalmat örömmel üdvözöljük, ahhoz csatlakozunk, annak sikerét elősegítjük. — Jól tudjuk azt, hogy nem mindig a legolcsóbb beszerzési forrás egyuttal a legelőnyösebb is, de ha a magyar ipar pártolásáról van szó, akkor ezen tétel kétszeresen igaz.

A magyar mezőgazdasági termelésnek legközvetlenebb s legtermészetesebb fogyasztója a magyar ipar kell hogy legyen s ennek a fejlesztése érdekében még áldozatoktól sem riadunk vissza, a minthogy áldozatot fog hozni a magyar mezőgazdaság akkor, hogyha az osztrák olcsóbb ipari termelést mesterséges támogatás útján a magyar ipar a fogyasztásból kiszorítja. A mennyivel drágábban fizetjük meg ipari szükségleteinket, annyival fog a haza határain belül gyarapodni az ipari fogyasztás.

A magyar gazdasáradalom áldozatkész- sége azonban csakis akkor lesz hasznos hajtó, ha az ipari és mezőgazdasági termelés között álló kereskedelem szintén nemzeti alapokra helyezkedik s a hazai termelés érdekeinek szolgálatát mindenek fölé helyezi, — mert csak a nemzeti alap az, amelyen gazdasági erők fejlesztése, összhangja elképzelhető, csakis a nemzeti alapra helyezkedve képzelhető a magyar mezőgazdaság, ipar és kereskedelemnek a magyar haza javát célzó és azt szem előtt tartó összhangzatos működése. R. Gy.

Ujdonságok.

Személyi hír. Vármegyénk alispánja Dr. Fábry Sándor kir. tanácsos a járásbéli községek megvizsgálására Szarvasra érkezett.

Képviselői közgyűlés. A község képviselő testülete folyó hó 6-án d. u. 3 órakor — a község háza tanácstermében — rendes közgyűlést tartott. A közgyűlés egyedüli tárgyát az 1899 évi zárszámadások és a szegedi mezőgazdasági kiállítás zárszámadása képezte. A zárszámadásokat a közgyűlés minden ellenvetés nélkül jóváhagyta.

Istenítisztelet. Folyó hó 17-én jövő vasárnap az uttemplomban tartandó magyar istenítisztelet alkalmával az egyházi beszédet SEXTY KÁLMÁN eperjesi hit tan jelölt fogja tartani magyar nyelven.

Esperességi gyűlés. A békési ág. hitv. ev. egyházmegye június 28-án, Orosházán tartja meg rendes gyűlését.

— Jegyzékkönyvem a másik kabátomban hagy- tam. De nézd csak edesem, a lapok egy furfangos szédeltetői intik a közönséget, kinek személyleírása teljesen ráillik a te felolvasódra.

— Elza ijedten nézett férjére, ki nem vette észre neje zavarát, mert kabátját kereste.

— Hol a kabátom? — kérdé türelmetlenül a férj.

— Reggel itt hagytam. A cselédet hívták, ki azt mondta, hogy pár percz előtt még az előszoba fogasán függött. El nem tudja képzelni, hogy hová tűnhetett. A férj bosszusan lépett be a szobába:

— Hallottál ilyet? Eltűnt a kabátom!

E pillanatban Elza fölkiáltott. Keze véletlenül arra a helyre ért, a hol óráját szokta tartani. Az óra hiányzott a lánczsal és ráaggatott csecsebecsékkel együtt. Dadogva és pirulva közölte ezt férjével. A gyé mántgyűrű is eltűnt újjáról. Sommi kétség, a fiatal ember lopta meg, a kiről azt képzelte, hogy őt szereti. Ezért szorongatta tohát kezét, ezért ölelte hát át a derekát oly heves rajongással, ezért rohant hát ol oly kétségbeesett fájdalommal...

Elza heves sírásra fakadt és zokogva beszélt el férjének a történeteket. Ez megdöbönt és örült, hogy neje „látása és tapasztalása“ többé nem került neki. Mosolyogva vigasztalta az asszonykát, ki viszont könyek közt fogadta meg neki, hogy többé sohasem kívánkozik „látani és tapasztalni.“

veskedett: meglehetősen elesépaltek, sőt olykor szere- nytelenek is voltak. De Elza mulatott rajtuk. Leg- alább látott, hallott valamit.

De a dolog kezdett aggályossá válni. A férfi mindinkább bátrabb lett. Elza belátta, hogy ez így nem mehet tovább. De mégis hízelt neki a fiatal ember rajongása, mit ez nem is akart rejtogatni. Jöve- telek és távozásakor hosszan tartotta kezét kezében és boldognak látszott, ha néha kezét vagy karját érint- hette. Elza mindinkább aggasztóbbnak látta a fiatal ember viselkedését és elhatározta, hogy őt gazdagon megjutalmazza és elbocsátja. Ma akarta ezt megtenni és ezért izgatottan várta látogatását. Sajnálta a szegény szerencsétlen ifjut.

A midőn a fiatal ember belépett, szóhoz se engedte jutni, hanem zárt borítékot nyújtott át neki és közölte vele határozatát. A fiatal ember ijedt arccsal nézett rá. Elza elfogult volt és szeretett volna a jelenet nek mennél gyorsabban véget vetni. De olyasmi tör- tént, a mire nem volt elkészülve. Az ifju megragadta, kezét erősen megszorította és a lábaihoz omlott. Ugy érezte, mintha a fiatal ember hirtelen átölelte volna, de ezt talán csak ijedtségében képzelte. Pillanat mulva a fiatal ember felugrott és a kétségbeesés minden jel- vel szó nélkül elrohant.

Elza még egész magánkívül volt az izgatottságtól, a midőn férje belépett.

— Mi bajod? — kérdé tőle meglepetve.

Nem válaszolt kérdésére, majd így szólt hozzá:

— Miért jöttél haza?

Elza kissé izgatott volt, a midőn férje hazérke- zett és azonnal elmondta neki határozott hangon, hogy fiatal, szép férfit, — a szép szót ktlönösen hangsúlyozta — alkalmazott fölolvasonak. Férje pillanatig meglepetve nézett rá, majd így szólt hozzá:

— De hát miért nem hölgyet?

Elza ezt a féltékenység jelének tartotta és örült rajta. Hamisan mosolygott és könnyedén mondta:

— A hölgyek nem tetszettek, a férfiak kellome- ssebben társalognak és szobben olvasnak föl, mint a hölgyek. Ezenkívül kellemesebb is egy fiatal, egyedül álló asszonynak, ha valamit lát, hall.

A férj, ki kezdetben a választás miatt kissé bosszandott, most föl kacagott.

„Valamit látni, hallani“ — ez volt az asszonyka szójárása, mely miatt gyakran évődtek egymással. Nem akadékoskodott a fölolvás miatt; éppenséggel nem volt féltékeny.

— Jól tetted, gyermekem! — és ezzel más be- szédre tért át.

De ez nem volt Elza inye szerint, a ki szerette volna a jótettét a kellő világításba helyezni. Elmondta tehát, hogy a fiatalember milyen szomorú volt, hogy öreg, beteges anyját kell eltartania, hogy nincs semmi kereseti forrása, — és csakugyan elérte, hogy férje meg dicsérete jószívűségéért.

A fiatalember naponta betartotta óráit, és a napok kellemesen teltek. Jól tudott fölolvadni, még szobben zongorázni és legszobben társalogni. Szép szemei voltak és nagyon gyakran nézett Elzára. Sőt kissé vakmerőn is, valamint a bókok, melyekkel az asszonykának ked-

— **Népünnepély.** A szarvasi iparos ifjak önképző egylete folyó hó 4-én pünkösd másodnapján várakozáson felül fényesen sikerült népünnepélyt rendezett az Erzsébet ligetben. A rendezőség mindent elkövetett arra, hogy az összesereglett óriási közönséget a délutáni órákban szórakoztassa a mi sikerült is neki. Az ünnepély azzal vette kezdetét, hogy a fiatalok koszaros leányok kíséretében délután 3 órakor zászló és zenésző mellett vonult ki a mulatság színhelyére az Erzsébet ligetbe: a hol a közönség szórakoztatására volt verseny futás gombóc evés, póznamázás s sok minden egyéb bolondság. Este felé kezdődött a táncz, mely fokozódó jókedvel, zavartalanul folyt egész a hajnali órákig. A mulatság anyagilag is szép hasznot hozott az iparos ifjak egyletének. E helyen kell megemlékeznünk Schönbönd Mihályról, kinek konyhája, épügy előzőkény kiszolgálása kifogástalan volt. Nemcsak, hogy panasz nem fordult elő, de dacára az óriási közönségnek — mely az esti órákban meglepte — bár kinek óhaját azonnal teljesült.

— **Osztályvizsgálatok.** A helybeli főgymnasium osztályvizsgálatai a következő sorrendben fognak lefolyni: Hét fön jun. 11. mennyiségtan IV., növénytan V., görög és pótlói VI., politikai földrajz VII. Kedd e n. jun. 12. földrajz I., történelem III., magyar IV., német V., magyar VI., görög és pótlói VII. Szerdán, junius 13. számtan I., latin II., latin III. Ásványtan IV., latin V., mennyiségtan VI., német VII. Csütörtökön junius 14. latin I., földrajz II. magyar III., történelem IV., mennyiségtan V., latin VI. magyar VII. Pénteken junius 15. magyar I., mennyiségtan II., mennyiségtan III., latin IV., magyar V., állattan VI., latin VII. Szombat a tön junius 16. természetrajz I., magyar II., torn. földrajz., görög és pótló V., történelem VI., mennyiségtan VII. Hét fön junius 18. német III., német IV., történelem V. német VI., természettan VII. E vizsgálatok nyilvánosak.

— **Felakasztotta magát** f. hó 7-én Szarvason id. Hraszkó János 82 éves földműves ember. Valószínűleg öregségét unta már meg, s ez vitte a halálba.

— **Üszöverseny.** A főgym tanulók üszöversenye f. hó 17-én délután 5 órakor tartatik meg a holt Körös vizén. Indulás a főgymn. uszodájából. Cél a vashid. Pálya hossza 100 méter.

— **Elöléptetések** Babó Andor b.-csabai, Kis Kálmán b.-csabai albirák a IX. fiz. oszt. II. fokozat és IX. fiz. oszt. I. ső fokozatába, Mattiassy Alajos b.-csabai, Tapolcsányi Imre, Morvay Károly szarvasi kir. albirák IX. oszt. I. fokozat, Gyukits Viktor, Lipóczy István békéai albirák IX. oszt. I. fokozat és dr. Sereghy Mihály gyulai kir. törvényszéki bíró a VIII. fizetési osztály I. fokozatba léptettek elő.

— **Felülfizetések.** A szarvasi iparos ifjúság által folyó hó 4-én rendezett népiünnepélyen a következők voltak szivesek felülfizetni: Mt. Gróf Bolza Géza 6 korona, Brachna Lajos 5 kor. N. N. 2 kor. Dr. Reizmann Adolf 2 korona. Medveczky József 1 kor 80 fill. Opauszky István 1 kor. Dr. Daucs Szilárd 1 korona Schvarecz N. 1 kor. Garai Soma 1 kor. Brlács György 1 kor. Urban Gyula 1 kor. Tanczer Albert 1 kor. Podani György 1 kor. Kozsich János 1 kor. Frank N. 1 kor. Forster Károly 1 kor. Pól Dániel 1 korona. Ongyaskó N. 1 kor. Hodos István 80 fill. Birán János 80 fill. Lusztig Sándor 80 fill. Medveg Miklós 80 fill. Csilik N. 80 fill. Kráthy Juliska 80 fill. N. N. 60 fill. N. N. 60 fill. Bárány András 40 fillér. Kudlák N. 40 fill. Ács István 40 fill. Marsal László 40 fill. Konstantinovic István 40 fill. Bencsik Péter 40 fill. Tomecz Lajos 40 fill. Such József 40 fill. Nálhy Antal 40 fill. Szombat Mihály 40 fill. Demeter András 40 fill. N. N. 30 fill. Babik N. 20 fill. Brachna N. 20 fillér. Majercsik Béla 20 fillér. Demeter István 20 fillér.

— **A gyomai uradalom parcellázása.** A Wodiáner örökösök tulajdosított árkövetelése folytán, mint tudva van, megszüntette dr. Lukács György, Békés megye főispánja és az érdekelt községek: Gyoma, Endrőd, Mezötúr és Dávaványa a 31 ezer holdnak parcellázásra megindított tárgyalásokat. Az örökösök magasabb árt remélve, megbízták dr. Wágner Géza budapesti ügyvédet a parcellázással s a földnek eladásával. Az ügyvéd utazó ügynökök útján vélte a sikert elérni, eddig azonban a nagy uradalomból mindössze 1000 holdat jegyezték mezoturi lakosok, mert sem a gyomaiak, sem az endrődiek a kisholdanként kért 130—260 frtos árt megadni nem hajlandók s az örökösök rövidesen meg fognak győződni arról, hogy a békésmegyei érdekelttség a nem legjobb minőségű földért megajánlotta volt az elfogadható árt.

— **Nagy vihar.** Szombaton fél 5 órától Tíz óriási vihar vonult át a szarvasi járason, nagy kárt téve a rengő természetben és a gyümölcsös kertekben. A villám számtalan ízben lecsapott, így Öcsödön Tóth Lajos tanyáján felgyújtott két hatalmas szénakazlat; a kár 1600 korona, Szarvason lecsapott a Mikolaj féle ház tüzfalába, annak egyik sarkát lebontva, egy barack fát törve össze, a földbe hatolt.

— **Kugli verseny.** Az Árpád szálloda nyári helyiségében ma délután kugli verseny tartatik. Este pedig a helyiség fényes kivilágítása mellett nagy hangverseny lesz. Ez eseményre felhívjuk olvasóink figyelmét.

— **Öngyilkos tanítójelölt.** Czeiszlinger Antal gépész a báró Königsarter csabacsüdi uradalomban; családjával nagy örömmel várta haza a pünkösti ünnepekre fiát, a 18 éves Antalt, a ki Losoncban a tanítóképzede hallgatója volt. A fiu meg is érkezett, miről sem panaszkodva, egy szóval sem sejtette, hogy agyát mily süttét gondolat foglalkoztatja. Szombat este 6—7 óra között szüleiével együtt a szobában ült és jókedvűen beszélgetett. Egyszerre csak fölállt és bement a másik szobába. Minthogy hosszabb ideig nem jött vissza, kisebb leány testvére bement érte. Ijedten szaladt vissza a kis leány:

— A Tóni a földön fekszik!

A szülők megrémülve rohantak a szobába, hol fukat vérző mellét a földön fekvő halva találták; mellette hevert a Flobert-puskája.

Az ifju, ki négy levelet hagyott hátra, de egyikben sem említi borzasztó tettének okát, hanem csak azt írja, hogy neki nem lehet élnie. Hogy mi lehetett oka, szülei nem is sejtik: jó fiu volt, szorgalmasan tanult és tanárai is szerették.

— **Első esküdtzéki tárgyalás.** A gyulai kir. törvényszéken folyó 6-án szerdán délután tartották az első esküdtzéki tárgyalást. Ezezel a jogszolgáltatásunkban korszakot alkotó új rend: az új bünvádi eljárás tényleg életbe lépett Békésvármegyében is. A nagy reform horderejét méltattuk az életbeléptetés napján, a jelen esztendő január elsején, s gyönyörű beszédekben méltatta az első tárgyaláson a bíróság, vádhatóság, a védelem és az esküdtek képviselői. Független, szabad polgárok, a társadalom kiküldönci itélkeznek a bűnösök fölött, hogy megvédjék a társadalom sértett jogrendjét, lesújták azt, a ki bűnös s felmentésék az ártatlant. Az első tárgyalás az újság ingerével hatott a bíróságra is, az esküdtekre is, a közönségre is. Minden körben lázas érdeklődéssel várták a tárgyalás kezdetét s bár eleinte a legelső alkalommal gyakorolt formáságok a kezdet természetesen lassúsággal folytak le, az érdeklődés egy pillanattal sem csappant s kitartott végig a tárgyalás folyamán. Az első tárgyalást a büntető tanács elnöke: V. Szakmáry Arisztid kir. törvényszéki bíró vezette nagy szakértelemmel és körültekintéssel. A tárgy tökéletes ismeretével s a legteljesebb pártatlansággal, kiterjesztve éles figyelmét minden legesekélyebb körülményre melyet az igazság kiderítésének érdekében megvilágítani szükségesnek tartott. Mint tudva van: Csapó Dániel, gyilkossággal vádolt gyomai gazda bűnügye adta az anyagot az első esküdtzéki tárgyalásnak. A verdiktig azonban nem jutott el az ügy: a tárgyalás során oly világosan derült ki a vádlott ártatlansága, hogy dr. Liszay Viktor kir. ügyész elejtette a vádat, a minek természetesen a további eljárás beszüntetése lett a következménye.

— **Fertőző betegségek ellen,** melyek leginkább az egészségtelen ivóviz által terjesztettek biztos övszor a tiszta egészséges ásványviz. Felhívjuk tehát szives olvasóink figyelmét a „Krisztály” Szt.-Lukács-füdfői hegyi forrás hirdetésére.

C S A R N O K.

A klasszikus színdügyről.

Irta s felolvasta — Szarvason 1900. év május 24-én tartott tanulói színi előadás alkalmával — L. i s k a János főgymn. tanár. Előadott T. Maccius Plautus vigjátéka a Capuvi. (Folytatás.)

Az ujjatikai vigjáték már teljesen felhagy a közelet üldözésével s a magán és családi életre fordítja figyelmét, de épen azért nagyobb gondot fordít az egyén jellemének kidomborítására, a lelki gyengeségek kigúnyolására. Ekkor kerülnek a színpadra a fősvény vagy gyenge apa, a tülig szerelmes fiu, az ügyes örömléány, ravasz rabszolga, szájhős katoná s ekkor kezdődik a vigjátéknak mindig finomabb és finomabb eselszövénye.

A római tragoedia és komoedia írók teljesen a görögök hatása alatt állanak. Erodoteség igen kevés van bennük, műveik legtöbbször a görög tragoediák és komoediák egyszerű fordításai, sokszor 2—2 darabnak tervszerű de ügyes összerakolásai.

A latin színműírók között legjelesebb a mai darab szerzője Plautus, egy szabad születésű, de alacsony származású ember, ki eleinte a színház körül tett szolgai munkákkal tartotta fenn magát, majd itt szerzett pénzzel kereskedelmi vállalatokba bocsátkozik s megbukik, mire beáll szolgának egy molnárhoz s kézi: malom hajtásával keresi kenyerét, szabad idejében pedig színdarabokat ír.

Mint író erős megfigyelő képességgel bír, kivált a római s görög életnek közönséges alakjait, a ravasz fondorlatokkal telített rabszolgát, az élődit, a klasszikus

kornak ezt a naplopóját, ingyenélőjét, a rászédhető apákat, a fősvényt, tékozló fiut, a férfias örömlök kielégítésére való személyeket, meg a szájhős katonát oly ügyesen s találoán rajzolja, azokat annyi általános emberi vonással ékesíti, hogy ma is rájuk ismerünk s mulatunk tréfáikon, gyalóságáikon.

A rómaiaknál különben 2 irányban fejlett a drámai költészet, az egyik a nemzeties érület ápolója, azonllyei külső megjelenésükben is rómaiak, a másik a görög életet viszi görög szereplőkkel s ruházattal a színpadra. Plautus inkább az utóbbi irányhíve, sőt az ő érdeme, hogy a színiköltészetnek az az ága, mely a komikum emlőjén táplálkozik s a komikum orojével hat, bizonyos nemzetközi jelleget nyer s személyei általános emberi fogyatkozásakkal — melyek minden népnél közösek — korokon túl is unlatatnak.

Különben is a rómaiakban nem volt akkora képeség szellemi művek alkotására és szellemi élvezetekre mint a görögökben. Ők inkább a nemzeti, állami, társadalmi intézmények fejlesztésére bírtak nagy tehetséggel, ezért mulatságaik sokszor erőszakosak; drasztikusak. A folytonos háborúskodások, polgári villongások kifejeztették bennük a vérengző látványosságok iránti előszeretetet s ezért íróknak, mikor a görög darabokat átdolgozzák, markansabb, erősebb vonásokkal kell festeniök az élet hőbortosait, „ferdeségeit, mert csak ez hat közönségükre.

A közelet, a politikai élet pedig ne nyúl hozzámm virág volt a római íróknak, Naovius megpróbálta a Metellusokat esipdesni, de megjárta vele, mert börtönbe majd száműzetésbe is került e kísérletekért.

A köztársaság vége felé szokásba jött a tragodiák előadása után könyvszárítónak, hogy a közönség felvidüljön, egy-egy bohózatot (satúra, fabula Atollana) vagy életképet (mimus) előadni. E darabokból fenn maradt töredékek mutatják, hogy mennyire süllyedt e korban a közönség ízele, mert bennük a durva tréfa játsza a főszerepet. Az életkép (mimus) táncozzal volt egybekötve, de olyan táncozzal, melyet lakomákon a vendégek mulattatására szoktak előadni s melyben minden idealizálást, álarczat mellőzték s a női szerepeket is nőekkel játszták.

Lássuk most röviden a színi előadásokat. Ugy a görögöknél mint a rómaiaknál ünnepnapokon adtak elő színdarabokat. A görögöknél a költés legnagyobb részben az államot illette, mert bár volt a színháznak bérloje, a szegényebb polgároknak az állam adott napi jutalékot a színház látogatására. Szokásban volt a choregia. Tudniillik a 10 athéni törzs mindenike egy-egy gazdagabb polgárt választott, kinek kötelessége volt a darabokat betaníttatni, a díszletek költségeit fedezni s a darab betanulása idején a színészeket s a kart ellátni. Ezért fel volt mentve a hadi szolgálat alól s győzelem esetén koszorút kapott, s tripust emeltethetett az állam költségén a színház közelében.

Az előadások az első archon felügyelete alatt állottak, akinek tisztéhez tartozott a vallásos ügyek intézése s így a színi előadások rendezése. Az eljárás a következő: A költő beadta darabját az archonhoz, tragoediáiról 3 — illetve 4, komoedia író 1—1 darabba versenyzett. Az archon megbírtatta a műveket s a mely költőt jónak találta, annak choregost és elsőszínest jelölt ki. Első színész csak az lehetett, ki az archon előtt e czéltől vizsgálatot tett. Voltak azonban oly kiváló színészek is, hogy a költők különösen irtak számukra szerepeket és darabokat. Néha maga a költő is játszott, de legtöbbször maga tanította be a darabot.

Az előadás előtt előverseny volt, melyen nem játsztak, csak bemutatkoztak a choregusok, költők, színészek és karok s jeleztek a darabokat, melyek versenyre kerülnek. (Folyt. köv.)

Felölös szerkesztő: SZIKES ANTAL.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Néhai Kohn Márton volt öcsödi lakos hagyatékához tartozó következő értékpapírok, úgy mint, 40 darab egyenként 100 korona névértékű öcsödi takarékpénztári részvény szelvényeivel, 26 drb egyenként 80 kor. névértékű b-szentandrás takarékpénztári részvény szelvényeivel, a legtöbbit igérőnek készpénzfizetés mellett, alulirt szarvasi kir. közjegyző által, hivatalos helyiségében, Szarvason, Kossuth Lajos u. 101 sz. a. 1900 évi junius hó 15 napján d. e. 10 órakor tartandó nyilvános árverésen eladatni fognak. Kikiáltási ár a névérték, venni szándékozók kötelesek a kikiáltási ár 10%-át bánatpénzül az eljárás megkezdése előtt alulirt kir. közjegyző kezéhez letenni.

Szarvason 1900 május 28-án.

MIKOLAI MIHÁLY, kir. közjegyző

Sürgöny czim : Nádházy Szarvason.

Alapított 1879 ik évben.
Nádházy János temetkezési vállalata Szarvason.

(Kórház utca 1260 házszám alatt saját házában.)

elvállal mindenféle temetéseket — vidéken is — és pedig a leggyorsabbtól a legdiszesebb kivitelig.

Raktáron tart dus választékban : ércz és fakoporsókat, továbbá mindenféle szemfedeleket, művirág koszorukat és szalagokat.

A gyászeset megtörténtével, a hozzátartozók bármi módon tett értesítésre — vidékre is — a lehető legrövidebb idő alatt intézkedés történik.

Fakoporsók 1 frttól feljebb, érczkoporsókat gyermekeknek 8 frttól feljebb, nagyoknak két méter nagyságban 35 frttól feljebb.
A Nádházy „Temetkezési Vállalata” a legcsekélyebb megrendelésnél is gyors és pontos kiszolgálást biztosít.

Kiváló tisztelettel : **Nádházy János.**

Dus választék mikoszorúk és szalagokban.

Legnagyobb rakár ércz és fakoporsóknak.

Vatamint ércz koszoruk.

A. KRISTÁLY Sz. Lukácsfürdői
bepiporás nagy mélyégből
fakadó, állandó öjtzetelű,
igen tisztá, calcium- és mag-
nesium-hydlocarbonatoy
ásványvíznek minősítendő.
Látam: *Tran-Harcs, H. N. K. K. K.*

Egy 2-3 gimnastumi osztályt végzett
fut hajlandó vagyok fűszer üzletembe keres-
kedő tanulóknak elfogadni. — Az ajánlkozó
„R E T H Y S. UTÓDA” céghez legyen
szives fordulni.

ELADÓ FÖLDBIRTOK.

Dr. Adám Sándor urnak a Pusztá
bánrévei vasuti állomás közvellen
szomszédságában lévő 140 magyar
holdnyi papörvényi és 340 holdnyi
bánrévei birtoka örök áron eladó.
Mindkét birtokon olcsó kamatú hitel-
intézeti kölcsön van betáblázva. Érte-
kezhetni a tulajdonossal Mező-Túron.

Révész Sándor női-, térfi divat-árú és konfectió terme Budapest, VII. Csömöri-út 6.
MAISON DE LUXE.

Mesteri szabással készítek elegáns
öltözéket különleges szövetekből

Divattermem párizsi mintákra van
berendezve sa toilettékét kizárólag
eredeti modellek után készítem.

Női kalapokat s azok alakítását ere-
deti modellek mintájára mérsékelt
ár mellett eszközölöm.

**Alsó (jupon.) Divatkelme, Ernyő, (nap és eső), Fátyol, Fehérnemű. Férfi-kelen-
gye. Fűgöny, Fűző, [mider]. Gyermekek kelengye, Illatszert, Ingek (blouse, Kez-
tyű mosó, (cretton batiszt de laine) Nyak díszek, (japott Női kelengye, Selyem, Sző-
nyeg ruk versenymentes beszerzési telepe.**

Szigorú üzleti elvek.

Nagyságos Asszonyom!
Mekkülönböztetett tisztelettel van szerencsém nagyrabecsült tudomására hozni, hogy a tavaszi eredeti újdonságaim megérkeztek. Rendkívül nagy súlyt helyezek arra, hogy az előkelő hölgyközönség szükségleteit úgy mint ez ideig a jövőben is szigorúan olcsó szabot árak mellett a legújabb (heante noveante) és legjobb kivitelben beszerezhesse nálam. Daczára az idej nagy áremelkedésnek idejekorán és nagy mennyiségben eszközölt bevásárlásaim által az összes árukészletemet minden áremelés nélkül bocsájthatom forgalomba. 20 koronán felüli rendelvényeket bérmentve küldök. Idegen szövetekből is készítek toilettékét. Amidőn még az alantiakról szives tudomást vonni kegyeskedjék, kérem megtisztelő rendelvényeit, melyeknek lelkiismeretes és pontos kiszolgálásáról czégem jó hírneve kezeskedik

Kitűnő tisztelettel :
Révész Sándor.

Teljes felelősséget vállalok a nálam vásárolt árukért, meg nem felelő vissza veszek ki vánatra és az érte járó összeget is vissza térítem.
Levélbeli rendelvényeket pontosan teljesítek.
Választék-küldeményeket az összeg előzetes beküldése mellett a kívánt cikkekbe eszközölöm, meg nem felelő áruért az összeget posta fordulatallal vissza küldöm.
Rendelményeket a beérkezés napján pontosan intézek el.
Mérték után készülő rendelvényeket a lehető legrövidebb idő alatt szállítok, a pontosság érdekében minta darabot kérek.
Mintákat kívánatra bérmentve küldök, de szükségesnek találom a cikkek megnevezését, t. i. mily használatra szükségeltetik

**Általános megjegyzések
vidéki rendelvényekre
vonatkozólag.**

Nyomatott Dantzy Sándor könyvnyomdájában Szarvason 1900.